AMKE

Eduskunnan sivistys- ja tiedejaosto
Lausunto liittyen kuulemiseen
29.9.2017
28.9.2017
HE 106/2017 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018

Ammatillisen koulutuksen rahoitus vuonna 2018

Talous pysyy kireänä vielä vuosia

Talousarvioesityksen mukaisesti ammatillisen koulutuksen rahoitus on vuonna 2018 noin 15 miljoonaa euroa pienempi kuin vuonna 2017. Tämä johtuu mm. nuorten aikuisten osaamisohjelman vähittäisestä alas ajamisesta (-20 M€) ja oppisopimuskoulutuksen määräaikaisen rahoituksen (-15 M€) päättymisestä. OKM:n hallinnonalalla näkyy lisäyksenä työvoimakoulutuksesta siirtyvä 50 M€, mikä on jo aiemmin käytetty koulutukseen toisen hallinnonalan kautta. Kyse ei ole uudesta rahoituksesta.

Nuorten aikuisten osaamisohjelman ja oppisopimuskoulutuksen lisärahoituksen supistuminen vähentävät koulutustarjontaa. AMKE on huolissaan työvoimakoulutuksen ja maahanmuuttajien ammatillisen koulutuksen tulevaisuudesta.

Ammatillisen koulutuksen rahoitus on supistunut vuoden 2012 jälkeen. Ilman määrärahasiirtoa TEM:ltä ensi vuoden rahoitus olisi 328 M€ eli 16 prosenttia pienempi kuin vuonna 2012. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2016 ammatillisessa koulutuksessa oli 51 000 opiskelijaa (18,5 %) enemmän kuin vuonna 2012. Koulutus on tehostunut huomattavasti ennen vuosien 2017 suurimpia leikkauksia.

AMKE kiinnittää huomiota siihen, että vuoden 2018 alusta voimaan tulevan uuden rahoitusjärjestelmän myötä koulutuksen valtionosuusrahoituksesta 2 prosenttia eli noin 33,9 M€ käytetään strategiarahoituksena reformin toimeenpanoon ja mm. fuusioiden toimeenpanoon. Talousarvioesitykseen sisältyvä 15 M€ lisärahoitus reformin toimeenpanoon suunnataan myös ensisijaisesti kehittämiseen.

Ammatillisen koulutuksen rahoitus pysyy kireänä vielä usean vuoden ajan. AMKEn keväällä 2017 tekemän jäsenkyselyn mukaan joka viides koulutuksen järjestäjä arvioi taloutensa tasapainottuvan vasta vuoden 2020 jälkeen. Erityisesti toimitilojen ja kiinteistöjen osalta sopeuttaminen on hidasta. Koulutuksen rahoitus käytetään pääsääntöisesti henkilöstöön ja toimitiloihin, joten leikkauksetkin kohdistuvat niihin.

Siltasaarenkatu 12 | FIN-00530 HELSINKI | petri.lempinen@amke.fi |www.amke.fi

Eduskunnan sivistys- ja tiedejaosto
Lausunto liittyen kuulemiseen
29.9.2017
28.9.2017
HE 106/2017 vp

Reformi lisää kustannuksia

AMKE muistuttaa, että ammatillisen koulutuksen rahoitus on supistunut vuodesta 2013 lähtien, ja uuden rahoituslain mukaisia indeksikorotuksia on luvassa aikaisintaan vuonna 2020. Kuntaliiton mukaan reformin tuomat lisätehtävät aiheuttavat jopa 80 miljoonan euron lisäkustannukset koulutuksen järjestäjille.

Koulutuksen järjestäminen työpaikoilla osaltaan lisää kustannuksia, koska yksittäisten opiskelijoiden ohjaaminen työpaikoilla sitoo enemmän henkilöstöä kuin ryhmien opettaminen ja ohjaaminen oppilaitoksessa.

Pedagogisten uudistusten lisäksi myös hallinnon ja tukitoimintojen muutokset kuormittavat koulutuksen järjestäjiä reformin toimeenpanossa. Ammatillisen koulutuksen reformi ja tuleva valtakunnallinen opinto- ja tutkintorekisteri edellyttävät suuria muutoksia koulutuksen järjestäjien organisaatioissa, hallinnoissa ja tietojärjestelmissä, jotta ne vastaavat uuden lain vaatimuksia.

Yksittäiset koulutuksen järjestäjät ovat hyvin erilaisessa asemassa keskenään maantieteellisen sijaintinsa ja toiminnallisen profiilinsa vuoksi. Vähenevän väestön alueilla koulutuksen määrälliset tarpeet vähenevät. Samalla koulutuksen rahoitus tulee jatkossakin supistumaan, mikä edellyttää uudenlaisia ratkaisuja.

Epätietoisuutta siirtymävaiheessa

Ammatillisen koulutuksen järjestämisluvat uudistetaan lokakuussa, jolloin yksittäisten koulutuksen järjestäjien koulutustehtävät voivat muuttua. OKM:n mukaan koulutuksen järjestäjät saavat lokakuun puolivälissä tarjouksen ensi vuoden toiminnan volyymista (tavoitteellisten opiskelijavuosien määrä), joulukuussa lopullisen tiedon ensi vuoden volyymista ja rahoituspäätöksen (eurot) vuoden loppuun mennessä. Tämä tarkoittaa, että ensi vuoden toimintaa ja taloutta suunnitellaan hyvin pitkälle oletusten varassa.

Ensi vuoden alusta koulutuksen ja rahoituksen mitoituksen perustana on uusi mittayksikkö *opiskelijavuosi*, jonka käytöstä ei koulutuksen järjestäjillä ole vielä kokemusta. Erehdykset ensi vuoden koulutuksen mitoituksessa voivat kostautua tulevaisuudessa, koska vuoden 2018 opiskelijamäärät ja suoritukset muodostavat pohjan vuoden 2020 rahoitukselle.

Siltasaarenkatu 12 | FIN-00530 HELSINKI | petri.lempinen@amke.fi |www.amke.fi

AMKE

Eduskunnan sivistys- ja tiedejaosto
Lausunto liittyen kuulemiseen
29.9.2017
28.9.2017
HE 106/2017 vp

Ammatillisen koulutuksen reformi edellyttää toiminnan uudistamista ja tehostamista. Uusi rahoitusmalli korostaa opintojen loppuun saattamista ja työelämään tai jatko-opintoihin siirtymistä koulutuksen järjestäjän tehtävänä. Uuteen rahoitusmalliin sisältyvä suoritus- ja vaikuttavuusrahoitus kannustaa koulutuksen järjestäjää etsimään pedagogisia keinoja keskeyttämisen ratkaisemiseen.

Ammatillisen koulutuksen reformin tavoitteena on lisätä joustavuutta opintojen järjestämiseen. Tavoitteena on paremmin ottaa huomioon opiskelijan ja hänen mahdollisen työnantajansa tarpeet. Tämä koskee sekä koulutuksen sisältöjä että oppilaitoksessa ja työpaikoilla oppimisen yhdistämistä.

Yksilöllisistä opintopoluista on mahdollista tehdä nykyistä motivoivampia eri ikäisille opiskelijoille. Tätä tukee myös mahdollisuus kytkeä toisiinsa yhteisiä ja ammatillisia tutkinnon osia sekä valinnaisia opintoja. Tämä luonnollisesti edellyttää opiskelijan tarpeisiin soveltuvaa opetuksen ja ohjauksen yhdistelmää, mikä puolestaan riippuu täysin koulutuksen resursseista.

Opetushallituksen mukaan ammatillisessa peruskoulutuksessa keskeyttäminen on ollut vähäisempää, kun opiskelija on aloittanut ensisijaisessa hakukohteessaan. Osa koulutusasioista on vähemmän suosittuja, joten niille hakeutuu / joutuu hakemaan nuoria, joilla on perusopetuksesta heikommat valmiudet jatko-opintoihin. Ammatillisen koulutuksen mahdollisuudet paikata perusopetuksen jättämiä aukkoja opiskelijoiden tiedoissa ja taidoissa ovat rajalliset.

Keväällä 2017 peruskoulun päättäneistä 99 prosenttia sai opiskelupaikan toisen asteen koulutuksessa. Tämä tarkoittaa, että koulutustakuu hakeutumisen osalta toimii. Viime kevään yhteishaussa ammatillisessa ja lukiokoulutuksessa oli vähemmän ensisijaisia hakijoita kuin avoimia paikkoja. Toisen asteen koulutuksessa ei ole pulaa aloituspaikoista nuorille, eikä nuorten ja aikuisten ammatillisen koulutuksen hallinnollinen yhdistäminen uhkaa koulutustarjontaa.

Vuonna 2016, joka on tuorein tilastovuosi, ammatilliseen koulutukseen osallistui 327 700 henkilöä. Heitä oli 2 700 enemmän kuin vuotta aiemmin. Tilastokeskuksen tilastojen mukaan 20.9.2016 nuorten ammatillisessa koulutuksessa oli 120 400 opiskelijaa. Heitä oli 3 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Siltasaarenkatu 12 | FIN-00530 HELSINKI | petri.lempinen@amke.fi |www.amke.fi

AMKE

Eduskunnan sivistys- ja tiedejaosto
Lausunto liittyen kuulemiseen
29.9.2017
28.9.2017
HE 106/2017 vp

Lisätietoja:

toimitusjohtaja Petri Lempinen, petri.lempinen@amke.fi p. 040 766 7805

Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE ry *Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE ry on 85 koulutuksen järjestäjän valtakunnallinen etujärjestö. AMKEn jäsenet kouluttavat yli 90 % kaikista ammatillisen koulutuksen opiskelijoista.*